

ARIGATO HELICOPTER BEN

door Marc
Langeveld

Dftewel, Ben Bernanke bedankt in het Japans. Namens alle aandenbeleggers bedankt voor het open zetten van de liquiditeitsluisen en het voorkomen van een deflationair Japan-scenario. In zijn inmiddels fameuze speech *Deflation, make sure it does not happen here* op 21 november 2002 refereerde Bernanke aan het feit dat de Amerikaanse overheid een digitale dollar-drukkers bezit en dat deze heel veel nieuwe dollars kan printen om deflatie tegen te gaan. Deze dollars zouden dan spreekwoordelijk met helicopters over Amerika uitgestrooid kunnen worden. Deze speech leverde Bernanke niet alleen de bijnaam Helicopter Ben op, het betekende ook het omslagpunt op de EURUSD grafiek, want de komende 30 jaar kan iedereen op de grafiek het moment aanwijzen dat Bernanke deze speech hield.

Eind januari 2014 neemt hij afscheid als Voorzitter van de Fed en de strijd om zijn opvolging gaat tussen havik Larry Summers en duif Janet Yellen. Wellicht ten overvloede maar een duif maakt zich meer druk over werkloosheid dan inflatie en voor de havik geldt het omgekeerde. Met Yellen, voormalig adviseur van Clinton en momenteel vice-voorzitter van de Fed lijkt een voortzetting van het door Bernanke gevoerde beleid het meest waarschijnlijk. Summers, voormalig president van Harvard en voormalig economisch adviseur van Obama, stond bekend om zijn innige relatie met Wall Street en om zijn liberale visie. Zo was hij onder meer mede-verantwoordelijk voor het dereguleren van de OTC derivatenmarkt in Amerika, wat de aanleiding vormde voor de subprime crisis, maar was hij ook groot voorstander van het verwijderen van de scheiding tussen Investeringsbanken en Commerciële banken, waardoor feitelijk de bankencrisis in de hand werd geholpen. Niet echt iets om trots op je CV te zetten, maar Summers lijkt inmiddels de strijd met Yellen in zijn voordeel te gaan beslechten. Hij heeft echter wel een flinke draai gemaakt, want in recente interviews is hij zeer kritisch geworden op het monetaire verruimingsbeleid van Bernanke en ontpopt hij zich verkiezingstechnisch als een havik.

Wat betekent deze ver-van-onze-bed-show nu voor uw en mijn beleggingsportefeuille? Uiteindelijk niet te veel vermoed ik. Door de robuuste groei van de economie gaat de Fed de komende weken beginnen met het terugdraaien van de liquiditeitssteun. Mocht deze groei in 2014 verder aantrekken dan gaat de kraan verder dicht, maar doen bedrijven het waarschijnlijk onderliggend voor beleggers veel beter. Mocht de groei wegzakken of de torenhoge schuld te duur worden dan wordt de Fed onder Summers dan wel Yellen gedwongen om de kraan weer even open te draaien. Arigato Ben, Welcome Larry/Janet!

maar het structurele probleem bij banken hebben ze verzuimd aan te pakken: een tekort aan kapitaal."

Europa heeft volgens Sorkin onvoldoende geleerd van het uiteindelijk slagvaardige optreden van Paulson. "Bankiers over de hele wereld zijn natuurlijk nog steeds overbetaald. Maar de stabiliteit van het systeem is veel belangrijker dan een bonusdiscussie." In Europa is volgens Sorkin eerst die discussie gevoerd en vervolgens is gezegd dat de overheid alleen geld geeft aan banken die het echt nodig hebben. "Maar nog altijd zijn Europese banken onvoldoende gekapitaliseerd."

De Amerikaanse miljardeninjecties voor banken en het toen breeduit beschimpte hulpprogramma TARP (Troubled Asset Relief Program) van 700 miljard dollar werden een succes met winst voor de belastingbetaler. Dat hadden weinigen durven te voorspellen. "Het was een echte *eyeopener* voor mij toen ik erachter kwam hoe het overheidsteam van Paulson erbij kwam dat de banken een reddingsfonds van precies 700 miljard dollar nodig hadden. Dat bedrag was volslagen uit de lucht gegrepen." Sorkin heeft ook begrip voor de soms chaotische aanpak

IN ZIJN BOEK
ROEPT SORKIN
IN HERINNERING
WAT VOOR EEN
GELDMACHINE
WALL STREET
WAS VOOR DE
CRISIS

LEZEN OVER DE BIJNA FATALE FINANCIËLE HERFST VAN 2008 (2)

■ **After the Music Stopped:**
The Financial Crisis, the Response and the Work Ahead

Alan Blinder zegt in zijn inleiding journalistieke boeken over de crisis te waarderen. Maar hij zegt zelf op zoek te gaan naar het waarom van de crisis. Blinder was vice-president van de Federal Reserve, economisch adviseur van president Clinton en is tegenwoordig hoogleraar op Princeton University. Dat is de universiteit waar centrale bankier Ben Bernanke ook jarenlang werkte. Bernanke wordt bedankt in het gezaghebbende en makkelijk te lezen handboek over de crisis. Maar de centrale bankier wordt ook niet gespaard. De titel verwijst naar een uitspraak van bestuursvoorzitter Chuck Prince van Citigroup uit zomer 2007: 'Wij blijven dansen, zolang als de muziek doorgaat.' Toen de muziek ophield sloeg de financiële crisis in. Blinder waarschuwt voor een vergelijkbare herhaling van de gemaakte fouten. Hij haalt de woorden van Mark Twain aan in zijn conclusie: de geschiedenis herhaalt zich niet, maar rijmt wel.